

Студент 4 курсу
факультету економіки і права ХНЕУ

НАПРЯМИ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ У ПІДПРИЄМСТВА НАФТОГАЗОВОГО КОМПЛЕКСУ

Анотація. Розглянуто стан та проблеми інвестування підприємств нафтогазового комплексу на сучасному етапі розвитку країни. Досліджено напрями залучення інвестицій у даний комплекс із визначенням заходів, які можна використати, а також результатів, яких можна досягти.

Аннотация. Рассмотрены состояние и проблемы инвестирования предприятий нефтегазового комплекса на современном этапе развития страны. Исследованы направления привлечения инвестиций в данный комплекс с определением мероприятий, которые можно использовать, а также результатов, которых можно достигнуть.

Annotation. The state and problems of investing oil and gas complex enterprises are considered at present stage of the development of the country. The directions of attracting investments into this complex are examined, the measures which can be used, and the results which can be obtained are defined.

Ключові слова: інвестиції, нафтогазовий комплекс, модернізація, ефективність, дефіцит.

Стратегічно важливими сировинними та енергетичними ресурсами держави є нафта і газ, які виконують функцію забезпечення енергетичної складової господарства країни. Обмеженість власних носіїв енергії ставить країну під загрозу залежності від їх постачання ззовні, що спричиняє не тільки економічну, а й політичну нестабільність. Тому без вирішення проблеми енерго- і ресурсозабезпечення неможливе успішне здійснення економічних, науково-технічних і соціальних програм. Потреби людства в енергоресурсах щоразу зростають. Така тенденція пов'язана, насамперед, з бурхливим розвитком економіки, швидкими процесами глобалізації, підвищенням мобільності життя та ін.

Нафтогазовий комплекс (НГК) займає центральне місце в системі інтересів, які відіграють важливе значення у формуванні економічної та політичної ситуації в країні [1].

Стан інвестиційного забезпечення підприємств НГК був у центрі уваги вчених-економістів. Вагомий внесок у різні аспекти цього питання зроблено такими вченими, як Бурлака Г. В., Іванух Р. А., Краснюк М. Т., Крюков В. А., Ястремська О. М., Гриньова В. М., Геєць В. М. та ін. [1 – 4]. Але попри значні здобутки в дослідженні цього питання не існує комплексної системи заходів щодо вирішення даної проблеми.

Метою статті є визначення та обґрунтування напрямів інвестування в підприємства НГК. Базою дослідження у статті виступають підприємства НГК.

Україна належить до держав з недостатньою забезпеченістю власними енергоресурсами, зокрема нафтою та газом. Для ефективного функціонування економіка України потребує 25 – 30 млн тонн нафти і 70 – 75 млрд куб. м газу. Водночас власний видобуток становить 3,5 млн тонн нафти і 18 – 20 млрд куб. м газу на рік [5]. Це свідчить про те, що забезпеченість України нафтою складає 14 %, а природним газом – 29 %.

В умовах економічної самостійності перед Україною особливо гостро постала проблема нестачі первинних енергоресурсів, пов'язана з обмеженістю їх розвіданих запасів, а також проблема ефективності роботи об'єктів нафтогазового комплексу, використання його виробничого потенціалу та впровадження в господарську практику енергоекономічних технологій, що робить нашу країну залежною від інших країн-постачальників нафти та газу, таких, як Росія, Туркменістан, Азербайджан.

Серед особливостей нафтогазового комплексу України можна виділити такі: постійне зменшення видобутку нафти і газу (на сьогодні абсолютна більшість родовищ зі значними початковими запасами експлуатуються близько 40 – 50 років і перебувають на завершальній стадії розробки, ступінь виробленості запасів газу за найбільшими родовищами перевищує 80 %, видобуток газу ведеться в умовах постійного падіння пластового тиску, що призводить до щорічного зменшення обсягів видобутку газу із старих родовищ – близько 1,0 млрд м куб., великі показники фізичного та морального зносу устаткування, яке використовується на підприємствах НГК, застосування відсталіх технологій, скорочення пошуково-розвідувальних робіт, зниження економічної ефективності функціонування всього нафтогазового комплексу та зростання низькорентабельних підприємств.

Без запровадження новітніх технологій інтенсифікації дебітів свердловин компенсувати природне падіння видобутку неможливе.

Для запобігання перелічених проблем урядом було розроблено державну програму "Нафта і газ України до 2010 року", яка передбачала за рахунок відповідних капітальних вкладень збільшити видобуток нафти до 7,6 млн т і газу – до 35 млрд м куб. [6]. Однак через загальний стан економіки, неповні та несвоєчасні розрахунки за споживання нафти і газу, постійний дефіцит бюджету через заборгованість перед МВФ виконання цієї програми дуже ускладнилося. У зв'язку з цим Україна змушена шукати нові альтернативні джерела нафтогазопостачання та інвестування.

Зниження капіталовкладень у ці галузі промисловості обмежує можливості їх продуктивного розвитку і

державних, так і приватних інвестицій у дану галузь. Крім того, інвестиції можливі як національного, так і закордонного походження.

На основі узагальнення робіт [2 – 4; 7] було визначено основні напрями залучення інвестиції підприємств НГК та заходи держави на розвиток даної галузі, які наведені в таблиці.

Таблиця

Напрями залучення інвестицій у підприємства НГК

Джерело інвестування	Напрямок інвестування або заходи, де це може бути використано	Результат, який можливо отримати
1	2	3
1. Міжнародна співпраця	1. Пошуки та розробка покладів сланцевого газу. 2. Упровадження нових технологій (застосування методів інтенсифікації припливу вуглеводнів, очищення при забійній зоні пласта, інтенсивний гідророзрив пласта та застосування сайдинг-процесів)	1. Зменшення витрати часу на процес видобутку вуглеводнів. 2. Введення нових потужностей видобутку вуглеводнів в експлуатацію. 3. Підвищення надійності, ефективності та зменшення витрат на транспорт газу
2. Створення спільних підприємств	1. Дослідження та розробка шельфу Чорного та Азовського морів за допомогою бурових установок. 2. Буріння свердловин, особливо глибинних покладів (5 000 – 7 000 метрів)	1. Забезпечення населення, виробничих потужностей та потреб держави вуглеводнями власного видобутку. 2. Підвищення стандартів з охорони праці. 3. Відкриття нових родовищ нафти та газу
3. Створення спільної діяльності	1. Реконструкція дотискувальних компресорних станцій. 2. Проведення капітального ремонту малодобітних свердловин. 3. Проведення геологічної розвідки (буріння свердловин, пошук нових покладів вуглеводнів). 4. Аналіз геологічної структури існуючих родовищ	1. Можливість видобутку газу на виснажених родовищах. 2. Збільшення обсягів видобутку газу. 3. Відкриття нових родовищ нафти та газу. 4. Розробка існуючих продуктивних пластів

Закінчення таблиці

1	2	3
4. Власні кошти	1. Проведення капітального ремонту законсервованих і малодобітних свердловин (переведення на інші горизонти, кислотна обробка). 2. Буріння додаткових експлуатаційних свердловин на існуючих родовищах. 3. Модернізація ОВФ	1. Збільшення обсягів видобутку газу. 2. Зменшення енергетичної залежності держави від імпорту енергоносіїв. 3. Зменшення можливості аварійних ситуацій під час виробничого процесу
5. Бюджетні кошти	1. Дорозвідка існуючих родовищ за новими технологіями. 2. Реконструкція газотранспортної системи	1. Нарощування сировинної бази. 2. Збільшення обсягів видобутку газу та нафти
6. Кредитні ресурси	1. Забурка двох стволів на існуючих свердловинах. 2. Впровадження горизонтального буріння на виснажених родовищах	1. Отримання додаткового припливу газу на виснажених родовищах. 2. Видобуток газу з більшої площі без додаткового буріння

Таким чином, урахувавши стратегічне значення нафтогазової галузі для господарства держави, проблеми ресурсозалежності України, в даному науковому дослідженні автором було визначено пріоритетні напрями залучення інвестицій підприємств НГК у контексті нафтогазової безпеки держави.

У подальших дослідженнях автор планує зосередити увагу на аналізі економічної ефективності запровадження цих напрямів залучення інвестицій у підприємства НГК.

Наук. керівн. Іпполітова І. Я.

Література: 1. Бурлака Г. В. Нафтопереробна промисловість України: стан і перспективи / Г. В. Бурлака // Економіка України. – 2000. – № 7. – С. 19–24. 2. Іванух Р. А. Стратегічні Проблеми розвитку нафтогазового комплексу України / Р. А. Іванух // Регіональна економіка. – 2010. – № 2. – С. 16–25. 3. Краснюк М. Т. Досвід та проблеми іноземного інвестування у нафтогазовий комплекс України / М. Т. Краснюк // Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції "Теорія управління: стан та перспективи". – К. : КНЕУ, НТУУ "КПІ". – 2000. – С. 100–111. 4. Крюков В. А. Кто в "нефтяном доме" хозяин? / В. А. Крюков // Эко. – 2002. – № 2. – С. 69–75. 5. Сучасна нафтопереробна промисловість України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uk.wikipedia.org/>. 6. Про Національну програму "Нафта і газ України до 2010 року" Постанова від 21.06.2001 р. № 665 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>. 7. Видобуток сланцевого газу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lifepravda.com.ua>.